

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
Hukuk Müşavirliđi

Sayı : E-41870694-641.04-33068
Konu : 5510 Sayılı Yasanın 4/1-b (Bağ-Kur)
Maddesi Kapsamında Sigortalı
Avukatların Prim Gün Sayıları Hakkında

04.10.2023

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI'NA

İlgi : E-41870694-641.04-1455 sayı ve 13.01.2023 tarihli yazımız.

Bilindiđi üzere, kamuoyunda EYT (Emeklilikte Yaşa Takılanlar) yasa teklifi olarak bilinen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından çalışması yapılarak, 30.01.2023 tarih ve 2/4914 Esas sayı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına sunulan teklif yasalasarak, 8 Eylül 1999 tarihi öncesi sigortalı olarak çalışmaya başlayanlarda yaşlılık aylığı bağlanma koşullarında yer alan yaş şartı kaldırılarak emekli olma hakkı tanınmıştı.

Basından takip edildiği kadarıyla, torba yasa olarak tabir edilen, sosyal güvenlik ve çalışma hayatına yönelik geniş kapsamlı değişiklikler yapılması planlanan yasal düzenlemenin Ekim ayı itibariyle Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmasının gündemde olduğu anlaşılmaktadır.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 1. maddesi ile avukatların, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil ettiği düzenlenerek, avukatlığın, kamu hizmeti ve serbest bir meslek olduğu hüküm altına alınmıştır.

Türkiye'de bugün itibarıyla yaklaşık 178.310 avukat bulunmakta olup hizmet akdiyle istihdam edilenler ile kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen avukatlar hariç olmak üzere bu sayının büyük çoğunluğu vergi kaydı ile serbest çalışmakta ve serbest çalışan avukatlar 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4/1-b maddesi kapsamında sigortalı sayılmaktadır.

Emeklilikte Yaşa Takılanlar ile ilgili düzenleme yapılacağıнын gündeme getirilmesiyle birlikte Birliğimize başvuran avukatlar, 1999 yılı veya öncesinde mesleğe başladıklarını (01.10.2008 tarihinden önce) Avukatlık Topluluk Sigortasına bağlı olarak (4-a kapsamında) çalışırken, 01.10.2008 tarihinde çıkarılan kanun ile zorunlu olarak Bağ-Kur (4-b) kapsamına alındıklarını, 4-a kapsamında iken emekli olabilmek için ödenmesi gereken prim gün sayısının 5000 gün iken, yapılan değişiklik sonrası mevcut durumda 9000 gün prim ödenmesi gerektiğini bu sebepten hak kaybına uğrayarak mağdur olduklarını ifade etmektedirler. Bunun üzerine gerek ilgide kayıtlı yazımız ile Bakanlığınıza gerekse Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonuna, T.C. Adalet Bakanlığı Mevzuat Genel Müdürlüğüne, T.C. Cumhurbaşkanlığı Hukuk Politikaları Kurulu, T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına ve TBMM'de grubu bulunan siyasi partilere yazılı başvuruda bulunulmuş; ancak yapılan yasal düzenlemede konuya dair çözüm getirilmemiştir.

Bilindiđi üzere, avukatların, 01.10.2008 tarihinden önce tabi oldukları Topluluk Sigortası mülga 506 sayılı Kanun'un 86. maddesinde düzenlenmiş, isteğe bağlı sigorta olmakla birlikte avukat ve noterler için ilgili mevzuat hükümleri nedeni ile zorunlu hale getirilmiştı.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun mülga 186. maddesinin birinci fıkrası gereğince;

"188 inci maddede yazılı olanlar dışında kalan avukatların 506 sayılı Sosyal Sigortalar

Kanununun 86 ncı maddesinde gösterilen "Topluluk Sigortasına" girmeleri zorunludur. Ancak, bu zorunluluk (Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası) bakımından olup, (İş kazaları ve meslek hastalıkları), (Hastalık) ve (Analık) sigortalarına girmek avukatın isteğine bağlıdır."

Mülga 186. maddede atıf yapılan Avukatlık Kanunu'nun Mülga 188. maddesine göre; *"Emekliliğe tabi bir görevde çalışmakta olanlar, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına girenler (Aynı kanunun 85 inci maddesindeki isteğe bağlı sigortadan faydalananlar dahil), geçici 2 nci maddedeki borçlanmak hakkından faydalananlar ile T.C. Emekli Sandığından emeklilik veya malullük aylığı almakta olan yahut 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre yaşlılık veya malullük sigortasından faydalanmış bulunanlar ve aynı kanunun geçici 20 nci maddesindeki şartlara uygun olarak faaliyette bulunan sandıklara tabi bulunan veya bu sandıklardan faydalanmış olanlar 186 ncı madde uyarınca topluluk sigortasına giremezler.*

Avukatın yukarıki fıkraya göre topluluk sigortasına girememesi, avukatlık meslekinin icrasına engel teşkil etmez."

Ayrıca Avukatlık Kanunu'nun 63. maddesine 2001 yılında 4667 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile *"Şu kadar ki, baro levhasındaki kaydı yirmi yılı dolandıktan, bürosunu kapatarak vergi kaydını sildiren avukatlar durumları hakkında bilgi vermek ve baroya karşı görev ve yükümlülüklerini yerine getirmek koşuluyla sadece avukat unvanını kullanabilirler."* ibaresi eklenmiştir.

Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 86.maddesine göre;

"Kurum, 2 nci ve 3 üncü maddelere göre, sigortalı durumunda bulunmayanların Çalışma Bakanlığınca onanacak genel şartlarla (İş kazalarıyla meslek hastalıkları) (Hastalık), (Analık), (Malullük, yaşlılık ve ölüm) sigortalarından birine, birkaçına veya hepsine toplu olarak tabi tutulmaları için, işverenlerle veya dernek, birlik, sendika ve başka teşekküllerle sözleşmeler yapabilir.

Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olanların malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt ve üst sınırı arasında olmak şartıyla kendilerinin belirleyeceği miktarın % 25' udur. Ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar ödenmeyen primler için bu tarihten başlanarak 80 inci madde hükmüne göre gecikme zammı uygulanır."

2008 yılı Ekim ayından önce 1136 sayılı Kanun'un 63. maddesine göre baro levhasına kayıtlı avukatlardan, mülga 188. maddesi gereğince, emekliliğe tabi bir görevde çalışanlar, 506 sayılı Kanun kapsamına girenler (85. maddeye göre isteğe bağlı sigortadan faydalananlar dahil), geçici 2. maddedeki borçlanma hakkından faydalananlar, 5434 sayılı Kanun gereğince emeklilik veya malullük aylığı almakta olan veya 506 sayılı Kanun'a göre yaşlılık veya malullük sigortasından faydalanmış bulunanlar ile geçici 20. madde sandıklarına tabi olan veya bu sandıklardan aylık bağlanmış olanlar hariç herhangi bir sigortalılığı olmayanlar 506 sayılı Kanun'un mülga 86. maddesine tabi olarak topluluk sigortasına tabi sigortalı sayılmışlardır.

31.05.2006 tarihinde kabul edilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile de;

- 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 186 ila 188 inci ve 191 inci maddeleri,
- 506 sayılı Kanun'un 86. maddesi,

2008 yılı Ekim ayı başı itibariyle yürürlükten kalkmıştır.

5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesinde yer alan; *hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olanlar*" sigortalı sayılmışlardır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun Geçici 6. maddesinin 4. ve 5. fıkraları ise;

"506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun mülga 86 ncı maddesi hükmüne göre topluluk

sigortasına tâbi olanların ödedikleri iş kazası, meslek hastalığı, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri genel sağlık sigortası dahil bu Kanuna göre ödenmiş sayılır. Bu süreler yatırıldıkları sigorta kolları bakımından başlangıç süresi ve prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

Bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun mülga 86 ncı maddesine göre malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları bakımından topluluk sigortasına devam edenler, bu Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında durumları değerlendirilerek, durumlarına uyan bent kapsamında sigortalı sayılırlar. Bunların kendileri veya işverenleri tarafından verilmesi gereken belgeler en geç üç ay içinde Kuruma verilmek zorundadır.” şeklinde düzenlenmiştir.

Bu düzenlemeler çerçevesinde, Mülga 506 sayılı Kanunun 85 ve 86 ncı maddeleri kapsamındaki isteğe bağlı ve topluluk (avukat ve noterler) sigortasına tabi olarak prim ödeyenler, 5510 sayılı Kanunun 4/1(b) bendi, kapsamında sigortalı sayılmaktadır. (<https://www.sgk.gov.tr/Content/Post/2b83482b-82a7-43b1-8163-115232e08756/Sigortalilik-Statuleri-2022-05-15-05-48-30>)

Diğer bir ifadeyle, topluluk sigortasına tabi vergi mükellefi avukatlar veya vergi mükellefi olmadığı halde prim ödemeye devam eden avukatlar 5510 sayılı yasa gereği 01.10.2008 tarihinden itibaren (Bağ-Kur) sigortalısı sayılmışlar ve 01.10.2008 sonrası tüm kayıtlar SGK tarafından sanal ortamda Bağ-Kur numarası verilerek 4- b'ye devredilmiştir.

Yukarıda yer verilen düzenlemeler doğrultusunda, avukatlar açısından sigorta başlangıç süresinin 506 sayılı kanun döneminde ilk sigorta başlangıç tarihinin esas alınarak belirleneceği açık olmakla beraber, 506 sayılı Kanun'un 86. maddesinin yürürlükten kalkması akabinde topluluk sigortasına tabi avukatların 01.10.2008 tarihinden itibaren (Bağ-Kur) sigortalısı sayılmaları ile avukatlar yasal zorunluluk gereği emekli olma şartları önceki tabi oldukları sigorta sisteminden daha ağırlaştırılmış bir sisteme (Bağ-Kur sistemine) dahil edilmekle, 5000-5975 şeklinde kademeli olan prim ödeme gün sayısı şartını öngören düzenlemeden çıkarılarak, 9000 prim gün sayısı öngören sistemin içine sokularak adaletsiz ve eşitsiz bir durum yaratılmıştır.

İlerleyen süreçte Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması planlanan torba yasa kapsamında;

Avukat meslektaşlarımızın mağduriyetlerinin giderilmesi açısından 01.10.2008 tarihi öncesinde vergi kaydı ile serbest çalışan topluluk sigortasına tabi avukatlara; sigortalılık başlangıç tarihinde tabi oldukları sosyal sigorta sisteminin uygulanması için gerekli düzenlemenin yapılması,

Ayrıca bu düzenlemeden bağışık olarak yine yasal düzenleme ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4/1-b maddesi kapsamında sigortalı sayılanlar açısından emekliliğe hak kazanma koşulları arasında yer alan 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olma (9000 gün prim ödeme) koşulunun 20 tam yıl sigorta prim ödemiş olma (7200 gün prim ödeme) şeklinde değiştirilerek 4/1-b (Bağ-Kur) kapsamında sigortalı vergi kaydı mükellefi serbest meslek mensubu avukatların da değişikliklik kapsamına alınması hususunda gereğini takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla.

Av. R. Erinç SAĞKAN
Başkan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak doğrulama <https://dogrulama.barobirlik.org.tr> adresinden 03f27b80 kodu ile yapılabilir.

